

Bartoněk, Antonín

[Etudes mycéniennes: actes du colloque international sur les textes mycéniens, Gif-sur-Yvette, 3-7 avril 1956]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1960, vol. 9, iss. E5, pp. 163-164

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109810>

Access Date: 23. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

¹¹ *Emanuel Šimek*, *Velká Germanie Klaudia Ptolemaia II*, Brno 1935, str. 33.

¹² *Hermann Bengtson*, *Neues zur Geschichte der Naristen*, *Historia VIII*, 1959, str. 213—221

¹³ *Cassius Dio LXXI*, 21.

Zdeněk Zlatuška

Études mycéniennes, Actes du Colloque international sur les textes mycéniens (Gif-sur-Yvette, 3—7 avril 1956), vyd. *M. Lejeune*, Paris, Centre national de la recherche scientifique, 1956. Stran 280.

Nebývalý zájem o studium egejské společnosti z 2. tis. př. n. l., jak k němu došlo hned v prvních letech po Ventrisově rozluštění lineárního písma B, se stal podnětem k občasnému svolávání zvláštěních specializovaných mykénologických konferencí. První z takovýchto zasedání bylo svoláno na jaře 1956 do Gif-sur-Yvette nedaleko Paříže, a kniha, o které tu podáváme zprávu, je sborník, shrnující veškerá jednání této konference.

Publikace se skládá ze čtyř částí. První část obsahuje zprávu o účastnících konference a o jejím časovém rozvrhu (str. 9—14), druhá zahrnuje všechny příspěvky, zaslané předem sekretariátu konference (str. 15—206), do třetí části byly zařazeny základní referáty, na konferenci přímo přednesené, a výtahy z diskuse (str. 207—272) a část poslední obsahuje perspektivní úkoly, které z konference vzešly (str. 273—277). Na tomto místě se soustředíme hlavně na informaci o části druhé a třetí (o bodech obsažených v první a čtvrté části knihy viz více v mé zprávě o konferenci v *Listech filologických* 81 (1958), 121—122).

V čelo druhé části publikace byl zařazen seznam mykénologických pramenů a literatury za léta 1953—1955, sestavený pro konferenci *M. Ventrisem* a vtělený později i do prvního svazku periodické bibliografické publikace *Studies in Mycenaean Inscriptions and Dialect*, *by J. Chadwick, L. R. Palmer, M. Ventris*, Univ. of London 1956 (o ní a o dalších obdobných publikacích londýnské university viz v *SPPFBU E 3* (1958), 156—158). Za Ventrisovým seznamem následuje skupina příspěvků, které se týkají problematiky mykénských slabičných znaků a ideogramů, příp. některých speciálních otázek hláskových. Tak se *K. D. Ktistopoulos* pokouší o stanovení vztahů mezi některými slabičnými znaky, které se vyskytují na konci mykénských slov. *J. Sundvall* vznáší ve svém příspěvku připomínky k otázkám transkripce a interpretace mykénských textů (je třeba tu uvést, že tento badatel vyslovil zároveň i určité výhrady k Ventrisovu rozluštění). *M. Lejeune* se snaží podat fonetickou interpretaci některých dubletních znaků lineárního písma B; podle něho by bylo možno předpokládat pro předřecký jazyk „minojský“, pro jehož zachycování asi lineární písemné systémy na Krétě vznikly, až tři různá [a], přední, střední a zadní, a tento stav se potom odrazil v tom, že se v a-ové řadě lineárního písma B vyskytuje často větší počet znaků pro touž mykénskou slabičnou hodnotu. *V. Georgijev* se pokouší o určení fonetických hodnot, anebo aspoň o další fonetickou precizaci některých mykénských znaků. *J. Chadwick* se zabývá problematikou zastoupení sykavek v mykénské řečtině, a pokusil se mimo jiné vysvětlit kolísání mezi psaným „k“ a „z“, jak se s ním setkáváme v některých mykénských slovech, z disproporcí mezi probíhajcími hláskovými změnami a mezi ztrnulostí mykénské ortografie. Dvě další studie jsou věnovány dílčím problémům z oblasti tvoření slov. Tak *H. Mühlestein* rozebírá mykénské tvoření adjektivních odvozenin suffixem -jo (**χρυσος* „zlatý“ > myk. *χρυσ(σ)ος*; psáno ku-ru-so) a řeší otázku chronologie některých hláskových změn, které s tím souvisejí, a *P. Chantraine* jedná o tvoření ženských výrazů k nominům agentis na -*τήρ*. Dále podává *M. S. Ruipérez* výklad k několika etymologicky příbuzným mykénským výrazům, *E. L. Bennett* sleduje shody v textu několika pylských podskupin serie A- a *M. Lejeune* se pokouší o všestrannou analýsu dokumentů jednotlivých podskupin pylské serie N-.

Zajímavou skupinu tvoří dva referáty, věnované nářeční klasifikaci mykénštiny. *E. Risch* — ve shodě se svým dřívějším názorem [srov. *Mus. Helv.* 12 (1955), 61—76; viz o tom LF 80 (1957), 3 n.] charakterizoval jazyk lineárního písma B jako archaický řecký dialekt, který má sice některé společné rysy s aiolštinou, ale je blíže příbuzný především arkadokyperštině a ionštině. Konstatoval zejména, že 1) neexistuje žádný typický mykénský jev, cizí jak arkado-kyperštině tak i ionštině, který by byl doložen v aiolštině nebo v dorštině, a že 2) tam, kde se tvary arkado-kyperské a ionské navzájem neshodují, zachovala mykénština všeobecně tvar starší. V druhém příspěvku vyslovil pak *V. Georgijev* poprvé důsledněji svou obecní teorii o mykénštině jako „kréto-mykénské koiné“; základem Georgievova pojetí je názor, že mykénština je dialekt smíšený z prvků dvou řeckých dialektů, jednoho krétského a jednoho peloponneského [v nejnovější práci, v níž G. řeší tuto problematiku, v díle *Issledovanija po sravnitel'no-istoričeskom jazykoznaniju*, Moskva 1958, str. 64 n., hovoří však G. o míšení „nejméně dvou nebo tří řeckých dialektů, pravděpodobně dialektu praarkadokyperského (aiolského) a praioského“].

Ostatní příspěvky v *Études mycéniennes* se obírají buď zcela nebo aspoň zčásti problematikou jiných slabičných písem z východního Středomoří: *K. D. Ktistopulos* si všímá slovních paralel mezi lineárním písmem A a B, *P. Meriggi* hovoří o vztazích mezi sylabáři lineárního písma A, lineárního písma B a písmem kyprominojským (o lin. písmu A viz LF 81 [1958], 234—238; všeobecně o slabičných písmech z východního Středomoří viz v mém článku *Die Silbenschriften des alten Ostmittelmeerraums*, *Altertum* 5 [1958], 16—33), a *O. Masson* podal velmi instruktivní úvod do epigrafické i lingvistické problematiky kyprominojského písma (zároveň připojil seznam nejnovější literatury).

Pokud jde o třetí oddíl knihy, a v něm speciálně o příspěvky, které byly skutečně na konferenci předneseny, lze je rozdělit na dvě skupiny. Jednu tvoří referáty, v nichž jsou jen prohloubeny základní monografické příspěvky, obsažené v druhé sekci knihy (*Risch* o mykénštině jako řeckém dialektu, *Meriggi* o vztahu obou lineárních písem, *Meriggi* a *Masson* o vztazích mezi lineárním písmem A, lineárním písmem B a písmem kyprominojským). Do druhé skupiny lze zařadit čtyři příspěvky obecného charakteru: *E. L. Bennett* přednesl na konferenci referát o vydání souborného corpusu mykénských textů a indexu všech mykénských výrazů, *M. Ventris* hovořil jednak o uveřejňování bibliografických mykénologických pomůcek, jednak o problematice spojené s transliterací lineárních B textů, a *J. Chadwick* o otázkách jejich interpretace. Výsledky vzešlé z diskuse k těmto čtyřem referátům se pak odrazily zčásti i v závěrečné rezoluci konference, ale o tom bylo pojednáno již na uvedeném místě v Listech filologických. Závěrem budiž ještě řečeno, že sborník *Études mycéniennes* poskytuje velmi dobrý pohled do celého jednání první mykénologické konference a že reprezentuje vskutku důstojným způsobem tento nový obor studií o antickém starověku, který na sebe v posledních letech již nejednou upozornil.

Antonín Bartoněk

Minoica, Festschrift zum 80. Geburtstag von Johannes Sundwall, ed. *J. Irmischer*, Berlin, Akademie-Verlag 1958. Stran 465.

Významnému finskému badateli v egejské problematice *J. Sundwallovi* věnovalo k 80. narozeninám 36 odborníků z 12 zemí ve sborníku *Minoica* své příspěvky, které se přímo nebo aspoň nepřímo dotýkají minojsko-mykénské problematiky, v níž jubilant celý svůj život pracoval.*)

Většina příspěvků, uveřejněných v tomto sborníku, se obírá otázkami předalfabetických

*) Podrobnější recenzi publikace uveřejnil autor této stati v DLZ 80 (1959), Dezember-Heft.